

ВИСНОВОК

фахового семінару кафедр англійської філології, іноземних мов для гуманітарних факультетів, перекладознавства та контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Англійська прикордонна термінологія: структурно-семантичний, когнітивний і функціональний аспекти» здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія» Янковець Олени Володимирівни

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність теми дослідження зумовлена щоразу новою потребою адекватної мовної реалізації прикордонних понять у системі міжнародних зв'язків України, необхідністю укладання термінологічних словників та лексикографічних посібників з прикордонної термінології. Лексико-семантичний аспект термінотворення прикордонних понять зумовлює науковий пошук в аспекті обґрунтування різних шляхів входження термінологічних одиниць в англійську мову.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертація виконана в рамках науково-дослідної теми кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича «Актуальні проблеми іноземної філології, перекладознавства та методики викладання германських і романських мов» (номер державної реєстрації: 0116U001434. Тема дисертації затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 13 від 21.11.17р.).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому викладено авторський підхід до вивчення, систематизації й узагальнення теоретико-методологічних й методичних основ аналізу терміносистеми прикордонної сфери. Реалізація мети (обґрунтувати структурні, семантичні, когнітивні та функціональні особливості прикордонних терміноодиниць в сучасній англійській мові) закономірно стала можливою завдяки поетапному вирішенню поставлених завдань, які логічно стосуються розгляду терміна крізь призму динаміки його трактування, теоретико-методологічних підходів до вивчення сучасних термінологій, способів творення, походження, особливостей семантичних відношень та взаємозв'язків, що уможливило з'ясувати відповідні функції прикордонної терміносистеми, які вона реалізовує в комунікації. Представлені наукові результати отримані авторкою самостійно. Статті, у яких викладено основні положення дисертації, написано одноосібно. У статтях у співавторстві особистий внесок дисертантки полягає в доборі та впорядкуванні фактичного матеріалу й узагальненні отриманих даних.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором вирішень, висновків, рекомендацій

Результати, які наводить у дисертації авторка, є достовірними та обґрунтованими на науковому рівні. Комплексна наукова проблема, яку авторка розв'язує з використанням загальнонаукових та лінгвістичних методів, є детально обґрунтованою за допомогою результатів, отриманих у процесі аналізу 1406 термінів прикордонної сфери, дібраних методом суцільної вибірки із Шенгенського кодексу про кордони (2016), а також звітних матеріалів Європейського агентства з охорони зовнішніх кордонів країн-членів Європейського Союзу «FRONTEX» (2012), Місії Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні «EUBAM» (2013), Уніфікованої програми підготовки прикордонників Європейського Союзу (Common Core Curriculum) (2017), Інструкції з підготовки офіцерів Берегової Охорони США (2017), а також методичні рекомендації щодо врегулювання ситуації з потоком мігрантів та біженців в аеропортах Європи (2014) і верифіковані лексичні джерела (*Cambridge English Dictionary Online, Oxford English Dictionary, Online Etymology Dictionary*).

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна результатів дослідження в тому, що вперше комплексно розглянуто питання структурно-семантичних, когнітивних і функціональних особливостей англійської прикордонної термінології: представлено продуктивні словотвірні моделі термінологічних одиниць та визначено їх продуктивність; здійснено семантичну класифікацію термінологічних одиниць прикордонної сфери відповідно до позначуваних понять; побудовано лексико-семантичне поле прикордонної термінології; досліджені прикордонні новотвори, які з'явилися у зв'язку із проведенням Операції Об'єднаних Сил на Сході України; описано специфічні функції певних структурних та семантичних категорій прикордонних термінів. За результатами дослідження укладено термінологічний словник прикордонної лексики.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Публікації у періодичних наукових виданнях інших держав з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача

1. Янковець О. В. Словотвірно-структурні особливості англійських прикордонних полікомпонентних термінів-словосполучень. *Science and Education a New Dimension. Philology*. VI (54). Issue: 183. 2018 Nov. P. 55-57 (Угорщина). URL: https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/fil_vi_183_54.pdf.

2. Yesyenko Nadia, Yankovets Olena, Beshlei Olga, Yankovets Andrii, Bloschynskyi Ihor. Conceptual Metaphor as a Means of Terminological Nomination. *ALR Journal*. 2021; 5 (2): 24-29. DOI: 10.14744/alrj.2021.57805.

6.2. Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Янковець О. В. Структурні особливості англійської прикордонної термінології. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Серія «Філологічні науки». 2016. №1. С. 243-248. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/11390/1/47.pdf>.
2. Янковець О. В. Етимологія англійської прикордонної термінології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Філологія». 2016. № 22. С. 148-150. URL: <http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v22/44.pdf>.
3. Янковець О. В. Особливості відображення військової та прикордонної термінології українськими та зарубіжними ЗМІ в контексті проведення АТО на сході України. *Науковий вісник Чернівецького університету*: збірник наукових праць. Чернівці: Видавничий дім «РОДОВІД», 2017. Вип. 784: Германська філологія. С. 134-142. URL: <http://germanicphilol.chnu.edu.ua/?p=25>.
4. Янковець О. В. Англійська прикордонна термінологія: лексико-семантичний аналіз та особливості вживання. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Перекладознавство та міжкультурна комунікація». Херсон: Видавничий дім «Гельветика». 2018. № 1. С. 119-123. URL: http://tsj.kherson.ua/archive/2018/1/part_1/23.pdf.
5. Янковець О. В. Терміни-композиції в англійській прикордонній терміносистемі: структурний аналіз та морфологічні особливості. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Філологія». Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2018. Вип. 34. Том 2. С. 59-61. URL: <http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=123>.
6. Янковець О. В. Особливості та етапи застосування словотвірного аналізу при вивченні англійських прикордонних термінів. *Закарпатські філологічні студії*. №8. 2019. С. 46-50. URL: <http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/index.php/vipusk-8-1>.
7. Янковець О. В. Словотвірні суфікси англійських термінів-іменників прикордонної сфери. *Науковий вісник Львівського Національного Університету імені Івана Франка*. Серія «Іноземна філологія». 2019. Вип. 132. С. 45-56 URL: <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/foreignphilology/article/view/2921>
8. Янковець О. В., Єсипенко Н. Г. Словотвірні суфікси англійських термінів прикордонної сфери: фонетичний та семантичний аспект (англійською мовою). *Науковий вісник ХДУ*. Серія «Германістика та міжкультурна комунікація». 2020. Вип. 2. С. 14-20. URL: <https://tsj.journal.kspu.edu/index.php/tsj/article/view/559>.
9. Янковець О. В. Концептуальна метафора як один із способів номінації у терміносистемі прикордонної сфери. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених*

nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21D
BN=EC&S21FMT=briefwebr&S21ALL.

7. Янковець О. В. Синонімічні відношення у прикордонній терміносистемі. *Modern philological research: a combination of innovative and traditional approaches*: Conference Proceedings, April 27-28, 2018. Tbilisi: Baltija Publishing. P. 226-229.

8. Янковець О. В. Особливості розвитку термінознавчої науки наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики: науковий журнал*. Вип. 1(15), 2018. С. 359-363.

9. Янковець О. В. Структурні особливості англійських одноосновних прикордонних термінів. *Концептуальні проблеми розвитку філологічних наук у сучасному полікультурному просторі*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 21-22 вересня 2018 р. Київ: Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, 2018. С. 44-47.

10. Янковець О. В. Особливості функціонування англійських однокомпонентних прикордонних термінів. *Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України*: тези ХІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 15 листопада 2018 року). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2018. С. 677-679. URL: https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/xi-vseukrainsko-naukovo-praktychna-konferentsiia-15_11_2018.pdf.

11. Янковець О. В., Янковець А. В. Особливості появи та функціонування неологізмів, пов'язаних з проведенням ООС на Сході України. *Службово-бойова діяльність Національної гвардії України: сучасний стан, проблеми та перспективи*: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, Харків, 14 березня 2019 р. С. 60-61.

12. Янковець О. В. Особливості антонімічних відношень у англійській прикордонній терміносистемі. *Гуманітарні, природничі та точні науки як фундамент суспільного розвитку*: VIII Всеукраїнська науково-практична конференція, Харків, 22-23 лютого 2019 року. С. 71-73.

13. Янковець О. В., Янковець А. В. Функціональні особливості англійських прикордонних термінологічних одиниць. *Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України*: тези міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 22 листопада 2019 р.). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2019. С. 670-671. URL: https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/konferen_listopad_2019.pdf.

14. Янковець О. В. Особливості функціонування гештальтної метафори у сучасній англійській прикордонній термінології. *Філологія та лінгвістика у сучасному світі*: тези міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 28-29 серпня 2020 р. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2020. С. 123-125.

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Отримані результати розширюють і доповнюють теоретичні й практичні аспекти підготовки майбутніх філологів. Результати та висновки розвідки можуть бути використані під час викладання теоретичних та практичних курсів із лексикології та військового перекладу, лекційних курсів із термінознавства, а також у практиці вивчення англійської мови за професійним спрямуванням у вищих військових навчальних закладах.

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Практична цінність отриманих результатів полягає в систематизації сучасної англійської прикордонної термінології, яку активно використовують під час здійснення міжнародних зв'язків України з країнами Європи. Реалізація результатів дослідження також уможлиблює використати викладені у дисертації спостереження, висновки та отримані результати під час викладання теоретичних та практичних курсів із лексикології (розділи: «Термінологія», «Лексикографія», «Словотвір») та лекційних курсів із термінознавства, у практиці вивчення англійської мови за професійним спрямуванням у вищих військових навчальних закладах (зокрема, у Національній академії Державної прикордонної служби України ім.Б.Хмельницького в межах освітньо-професійних програм «Філологія» та «Право»), а також для укладання спеціалізованих термінологічних словників, глосаріїв і довідників, у теорії та практиці науково-технічного перекладу.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України (п.10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. №167).

У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було висунуто.

II. З урахуванням зазначеного, на фаховому семінарі кафедр англійської філології, іноземних мов для гуманітарних факультетів, перекладознавства та контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура ухвалили:

Дисертація Янковець Олени Володимирівни «Англійська прикордонна термінологія: структурно-семантичний, когнітивний і функціональний аспекти» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання із обґрунтування структурних, семантичних, когнітивних та функціональних особливостей прикордонних термінологічних одиниць у сучасній англійській мові. Результати дослідження мають важливе значення для теорії і практики

формування освіти майбутніх філологів та для сприяння розвитку міжнародних зв'язків України.

У одинадцяти наукових публікаціях повністю відображено основні результати дисертації, з них одна стаття у науковому періодичному виданні країни ЄС (Угорщина), що входить до міжнародних наукометричних баз (Index Copernicus), одна стаття у науковому періодичному виданні Туреччини, що входить до міжнародних наукометричних баз Web of Science, та дев'ять статей у наукових фахових виданнях України, в тому числі чотири статті у виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз (Index Copernicus).

Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та пп. 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Янковець Олени Володимирівни дисертація «Англійська прикордонна термінологія: структурно-семантичний, когнітивний і функціональний аспекти» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

професор кафедри англійської філології,
доктор філологічних наук, професор

Бехта І. А.

професор кафедри перекладознавства та
контрастивної лінгвістики імені Г. Кочура,
доктор філологічних наук, професор

Андрейчук Н. І.

Підписи проф. Бехти І. А. та проф. Андрейчук Н. І. засвідчую.

Вчений секретар
Львівського національного
університету імені Івана Франка, доц.

Грабовецька О.С.